Trafikte Cinsiyetçilik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Trafikte Cinsiyetçilik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31751

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Trafikte Cinsiyetçilik Ölçe?i (TCÖ), bireylerin günlük trafik ortamlar?nda maruz kald?klar? veya gözlemledikleri **cinsiyetçilik** alg?lar?n? sistematik olarak ölçmek amac?yla Funda Karado?an ve P?nar B?çaks?z taraf?ndan geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. 2020 y?l?nda yay?mlanan geçerlik ve güvenirlik çal??mas? sonucunda kullan?ma sunulan bu ölçek, trafik güvenli?i ve sürücü davran??lar? ba?lam?nda toplumsal cinsiyet rollerinin etkile?imini ve cinsiyet temelli ayr?mc?l???n boyutlar?n? analiz etmeyi hedefler.

Ölçek, Türkiye'deki sürücüler üzerinde gerçekle?tirilen çal??malarla geli?tirilmi? olup, trafikteki tutum ve davran??lar?n cinsiyetçi boyutunu bilimsel olarak incelemek isteyen ara?t?rmac?lar için önemli bir kaynak te?kil etmektedir. TCÖ, hem dü?manca hem de sözde hay?rsever cinsiyetçi davran??lar?n trafikteki tezahürlerini ölçme potansiyeline sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Trafikte Cinsiyetçilik Ölçe?i, Cinsiyetçilik, Trafik Psikolojisi, Ölçek Geli?tirme, Sürücü Davran??lar?, Ayr?mc?l?k.

Yazarlar

Funda KARADO?AN, P?nar BIÇAKSIZ.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin günlük ya?am?n önemli bir parças? olan **trafik** ortam?nda kar??la?t?klar? veya tan?k olduklar? cinsiyet temelli önyarg? ve ayr?mc?l?k düzeylerini nicel olarak belirlemektir. Bu ölçüm, özellikle kad?n sürücülerin trafikteki deneyimlerinin sistematik olarak incelenmesini mümkün k?lar.

TCÖ, akademik ara?t?rmac?lara ve trafik güvenli?i uzmanlar?na, cinsiyetçi tutumlar?n yol açt??? riskleri ve bu tür davran??lar?n yayg?nl???n? tespit etme olana?? sa?lamaktad?r. Elde edilen veriler, trafik kültürü ve etik de?erler üzerine yap?lacak müdahale programlar?n?n geli?tirilmesine rehberlik edebilir.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçek, do?rudan "Trafikte Cinsiyetçilik" yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, trafikteki di?er sürücüler, yayalar veya yetkililer taraf?ndan kad?n sürücülere yönelik sergilenen a?a??lay?c?, koruyucu veya engelleyici **cinsiyetçi** tutumlar?n alg?lan???n? kapsar. Cinsiyetçilik, trafikteki yetenek alg?s?, araç kullanma becerisine yönelik ?üpheler ve gereksiz müdahaleler gibi çe?itli boyutlarda kendini

ARABPSYCHOLOGY.COM

gösterebilir.

Geli?tirme çal??mas?, bu yap?n?n tek boyutlu mu yoksa çok boyutlu mu oldu?unu incelemi? ve trafikteki **cinsiyetçilik** deneyiminin bili?sel, duygusal ve davran??sal bile?enlerini ay?rmaya çal??m??t?r.

Geçerlik

Trafikte Cinsiyetçilik Ölçe?i'nin geçerlik çal??malar?, geli?tirme makalesinde (KARADO?AN & BIÇAKSIZ, 2020) detayl?ca sunulmu?tur. Ölçek geli?tirme sürecinin bir gere?i olarak, hem **içerik geçerli?i** hem de **yap? geçerli?i** incelenmi?tir.

Ölçe?in **yap? geçerli?i**, maddelerin teorik çerçeveye uygun bir ?ekilde alt boyutlara ayr?l?p ayr?lmad???n? do?rulamak amac?yla Faktör Analizi teknikleriyle incelenmi?tir. ?çerik geçerli?i ise alan?nda uzman ki?ilerin görü?leri al?narak sa?lanm??t?r. Bu analizler, ölçe?in gerçekten trafikteki cinsiyetçilik alg?s?n? ölçtü?ünü kan?tlamay? amaçlam??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k katsay?lar? üzerinden gerçekle?tirilmi?tir. Geli?tirme çal??mas?nda, ölçe?in genel puan?n?n yüksek düzeyde güvenilir oldu?u Cronbach Alfa katsay?s? ile rapor edilmi?tir. Yüksek iç tutarl?l?k, ölçekteki tüm maddelerin tutarl? bir ?ekilde ayn? psikolojik yap?y? ölçtü?ünü gösterir.

Güvenirlik çal??malar?n?n tam detaylar?, özellikle alt boyutlara ait Alfa de?erleri, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi'nde yay?mlanan orijinal makalede yer almaktad?r. Bu sonuçlar, ölçe?in tekrarl? ölçümlerde tutarl? sonuçlar verebilme yetene?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal temelini olu?turmak amac?yla öncelikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??t?r. AFA, Trafikte Cinsiyetçilik yap?s?n?n temel boyutlar?n? belirleyerek ölçek maddelerinin hangi faktörler alt?nda topland???n? ortaya koymu?tur.

AFA sonras?nda, elde edilen faktör yap?s?n?n evrene genellenebilirli?ini ve iyi uyumunu test etmek amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) de uygulanm?? ve DFA sonuçlar?n?n kabul edilebilir uyum indeksleri gösterdi?i rapor edilmi?tir. Bu çift a?amal? analiz süreci, ölçe?in sa?lam bir psikometrik temele sahip oldu?unu göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme

ARABPSYCHOLOGY.COM

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Kesin derecelendirme basamaklar? makalede yer almaktad?r.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Sürücüler (?oförler)

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de aktif olarak araç kullanan ve cinsiyetçi davran??lara maruz kalm?? veya tan?k olmu? yeti?kin bireylerden olu?an örneklem.

Test Metodolojisi: Bireysel öz bildirim yöntemiyle uygulan?r. Kat?l?mc?lar, kendilerine sunulan maddeleri trafikteki deneyimlerine göre derecelendirirler.

Anahtar Kelimeler

Trafik Güvenli?i, Toplumsal Cinsiyet, Psikometri, Ölçekleme, Türkiye, Funda Karado?an.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Funda KARADO?AN

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Kaynakta belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresi: fundakaradogan@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: ?lgili makalenin yay?mland??? akademik kurum adresi.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2020

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için genellikle makale referans gösterilerek ücretsiz eri?ime aç?kt?r. Ölçe?in kullan?m? ve puanlanmas? hakk?nda detayl? bilgi için sorumlu yazar Funda Karado?an ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

KARADO?AN, F. BIÇAKSIZ, P. (2020). Trafikte Cinsiyetçilik Ölçe?inin Geli?tirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çal??mas?. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24 (Aral?k Özel Say?), 151-165.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ula??labilir: dergipark.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: trafikte-cinsiyetcilik-olcegi-toad.pdf

Trafikte Cinsiyetçilik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte belirtilmemi?tir. Maddelerin tam listesi ve puanlama talimatlar?, KARADO?AN ve BIÇAKSIZ (2020) taraf?ndan yay?mlanan akademik makalede bulunmaktad?r. Kullan?c?lar?n ölçe?i uygulamadan önce ilgili makaleye ba?vurmalar? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM